

Т. С. Стецук,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

ІДЕОЛОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКОНАННЯ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ДЕМОКРАТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ДЕБАТІВ)

У статті розглядаються та аналізуються стратегії переконання у політичному дискурсі демократів на матеріалі дебатів на тему реформування сфери охорони здоров'я через призму критичного дискурс-аналізу та концептуальної структури, запропонованої Т. ван Дейком.

Ключові слова: ідеологія, позитивна самопрезентація, негативна презентація інших, звернення до влади.

В данной статье рассматриваются и анализируются стратегии убеждения в политическом дискурсе демократов на материале дебатов по реформированию сферы здравоохранения через призму критического дискурс-анализа и концептуальной структуры, предложенной Т. ван Дейком.

Ключевые слова: идеология, положительная самопрезентация, негативная презентация других, обращение к властям.

This paper examines and analyzes the strategies of persuasion in the political discourse on the material of Democratic Candidates Debates on health care issue in the light of CDA and the conceptual framework proposed by T. van Dijk.

Keywords: ideology, self positive-representation, other negative-representation, appeal to authority.

Як стверджує професор Дж. Чартеріс-Блек: «незалежно від типу політичної системи, будь то диктатура, олігархія чи демократія, лідери завжди спиралися на слова, щоб переконати інших в перевагах свого управління державою» [1: 1]. Цей постулат актуальний і сьогодні. Широкий доступ до публічного дискурсу через ЗМІ та Інтернет відкрив політикам цілу низку можливостей для маніпулювання свідомістю людей, тому вивчення мови в усіх її варіаціях є необхідною умовою для розуміння та освоєння підводних течій політичного життя, що можуть впливати на відчуття, емоції, переконання та погляди громадян.

Найяскравішим прикладом експлуатації мови є передвиборчі гонки, коли кожен політик намагається перетягнути виборців на свій бік за допомогою усіх доступних йому методів, зокрема лінгвістичних засобів та прийомів переконання. Саме вони дозволяють передати аудиторії ідеологію та ідеї політичного діяча таким чином, щоб вони сприймалися нею як свої власні.

В даній статті ми спробуємо проаналізувати дебати представників від Демократичної партії, Б. Обама та Г. Клінтон, на тему реформування системи охорони здоров'я під час передвиборчої гонки 2008 року. Оскільки обидва сенатори відстоювали в своїх кампаніях загальні засади та ідеологічні погляди своєї партії, ми розглянемо розбіжності в їхньому підході до їх презентування, щоб визначити ті персуазивні стратегії, до яких вони вдавалися у нелегкій боротьбі за керівну посаду Америки. Для цілей нашого аналізу ми звернемося до критичного дискурс-аналізу та використаємо концептуальну структуру, запропоновану Т. ван Дейком [2], головне місце в якій займає дихотомія між «позитивною самопрезентацією» (self positive-representation) та «негативною презентацією інших» (other negative-representation), яку можна зобразити у вигляді ideological square / «ідеологічного квадрату»:

Підкреслення *Власних* позитивних якостей

Акцент на *Їхніх* негативних рисах

Коректування *Власних* негативних сторін

Відвернення уваги від *Їхніх* позитивних ознак [2, с. 734].

Дебати кандидатів у президенти від Демократичної партії (сенатор Гілларі Клінтон) від 26 лютого 2008 року.

I think it's imperative that we stand as Democrats for universal health care. I've staked out a claim for that. Senator Edwards did. Others have. But Senator Obama has not.

...The difference between Senator Obama and myself is that I know, from the work I've done on health care for many years, that if everyone's not in the system we will continue to let the insurance companies do what's called cherry picking -- pick those who get insurance and leave others out.

We will continue to have a hidden tax, so that when someone goes to the emergency room without insurance -- 15 million or however many -- that amount of money that will be used to take care of that person will be then spread among all the rest of us...

... What I find regrettable is that in Senator Obama's mailing that he has sent out across Ohio, it is almost as though the health insurance companies and the Republicans wrote it, because in my plan there is enough money, according to the independent experts who've evaluated it, to provide the kind of subsidies so that everyone would be able to afford it... [5].

З самого початку даної промови Г. Клінтон зазначає важливість реформи у сфері охорони здоров'я, наголошуючи на першочерговості цього питання для УСІХ демократів з нею в тому числі: «...it's imperative that we stand as Democrats for universal health care. I've staked out a claim for that» (**positive self-presentation**). Посилаючись на підтримку Сенатора Дж. Едвардса та інших представників своєї партії (**appeal to authority**): «*Senator Edwards did. Others have*», вона робить різкий випад проти Б. Обама, не просто презентуючи його з негативної сторони (**negative presentation**), але відносячи його таким чином до чужих / out-group (**categorization**): «*But Senator Obama has not*».

Наголошуючи на своїй досвідченості в даному питанні: *«I know, from the work I've done on health care for many years»*, сенатор натякає, що Б. Обама не розуміє усієї суті справи (**implication**), а це може привести до негативних наслідків для американського суспільства: *«...if everyone's not in the system... the insurance companies do what's called cherry picking...»* (**metaphor**), коли страхові компанії будуть працювати тільки на тих, хто задовольняє їх вимоги та залишати інших напризволяще, як збирачі фруктів, що вибирають тільки самі зрілі та здорові плоди.

Сенатор Г. Клінтон розглядає питання медичного страхування не тільки зі сторони допомоги малозабезпеченим. Вона заявляє: *«We will continue to have a hidden tax...»*, що поставить людей зі страховкою у ситуацію, коли вони муситимуть покривати витрати за медичне лікування неспроможних оплатити його самим із власної кишені (**burden**): *«...that amount of money that will be used to take care of that person will be then spread among all the rest of us»*. Така позиція, певним чином, показує її солідарність з тими, хто може дозволити собі страховку, а незастрахованих перетворює на шахраїв, які користуються системою.

На завершення своєї промови, Г. Клінтон висловлює жаль: *«What I find regrettable...»* (**lexicalization**) з приводу того, що в даному питанні сенатора Б. Обама виступає в ролі чужого серед своїх (**comparison**): *«...in Senator Obama's mailing that he has sent out across Ohio, it is almost as though the health insurance companies and the Republicans wrote it»*, натякаючи таким чином на відсутність довіри до його слів (**implication**), тоді як її план є цілком реальним, що підтверджується незалежною оцінкою експертів: *«...according to the independent experts who've evaluated it, to provide the kind of subsidies so that everyone would be able to afford it»* (**evidentiality**).

Дебати кандидатів у президенти від Демократичної партії (сенатор Барак Обама) від 26 лютого 2008 року

Well, look, I believe in universal health care, as does Senator Clinton. And this is -- this is, I think, the point of the debate, is that Senator Clinton repeatedly claims that I don't stand for universal health care. And, you know, for Senator Clinton to say that, I think, is simply not accurate.

Every expert has said that anybody who wants health care under my plan will be able to obtain it. President Clinton's own secretary of Labor has said that my plan does more to reduce costs and as a consequence makes sure that the people who need health care right now all across Ohio, all across Texas, Rhode Island, Vermont, all across America, will be able to obtain it. And we do more to reduce costs than any other plan that's been out there.

Now, I have no objection to Senator Clinton thinking that her approach is superior, but the fact of the matter is, is that if, as we've heard tonight, we still don't know how Senator Clinton intends to enforce a mandate, and if we don't know the level of subsidies that she's going to provide, then you can have a situation, which we are seeing right now in the state of Massachusetts, where people are being fined for not having purchased health care but choose to accept the fine because they still can't afford it, even with the subsidies.

And they are then worse off. They then have no health care and are paying a fine above and beyond that [5].

Б. Обама розпочинає свій виступ з того, що наголошує на однакості думок між ним та Г. Клінтон (як демократів, як людей, які приймають цю проблему близько до серця) щодо успішного проведення реформи в сфері охорони здоров'я: *«I believe in universal health care, as does Senator Clinton»*, підкреслюючи при цьому, що прагнення останньої звинуватити його у небажанні боротися за покращення умов в даній сфері: *«...Senator Clinton repeatedly claims that I don't stand for universal health care»* просто недоречно: *«...is simply not accurate»* (**lexicalization**). Таким чином, він не тільки презентує Г. Клінтон з негативної сторони (**negative presentation**), але й натякає (**implication**), що ніколи б не дозволив собі подібних висловлювань.

Сенатор заявляє, що будь-хто може побачити переваги його плану, посилаючись при цьому на експертів, які як один: *«...has said that anybody who wants health care under my plan will be able to obtain it»*. Більше того, він стверджує, що його план отримав схвальні відгуки від самого міністра праці (**appeal to authority**) за часів президентства Білла Клінтона: *«President Clinton's own secretary of Labor has said that my plan does more to reduce costs...»*. Цим випадком проти Г. Клінтон, адже вона неодноразово висловлювала захоплення своїм чоловіком та його роботою, він ще раз підкреслює абсурдність її спроб дискримінувати і його самого, і його погляди на дане питання (**implication**). Цікаво також відзначити, що, згадуючи *«secretary of Labor»*, Б. Обама не називає імені міністра, а спеціально використовує присвійність задля підсилення ефекту сказаного: *«President Clinton's own secretary of Labor»*. Далі Б. Обама перераховує штати, де питання медичної допомоги є нагальним та невідкладним, закінчуючи при цьому словами: *«all across America»*, прагнучи показати таким чином однакості американського народу (**consensus**). В наступному реченні він не просто підкреслює позитивні сторони свого плану, але й відверто заявляє про його переваги над іншими, натякаючи при цьому на проект сенатора Г. Клінтон (**implication**): *«And we do more to reduce costs than any other plan that's been out there»*.

Погоджуючись з ідеєю, що підхід Г. Клінтон до даного питання може розглядатися нею як кращий, він одразу ж зазначає (**disclaimer**), що не бачить реальних можливостей для здійснення нею задуманих кроків: *«...we still don't know how Senator Clinton intends to enforce a mandate...»*, використовуючи при цьому займенник *«we»*, отожднюючи себе таким чином з американським суспільством. Далі Б. Обама ще раз підкреслює невизначеність ситуації (**vagueness**): *«...and if we don't know the level of subsidies that she's going to provide...»*, наводячи аргументи не на користь плану Г. Клінтон (**topos**): *«then you can have a situation... where people are being fined for not having purchased health care but choose to accept the fine because they still can't afford it, even with the subsidies»*, що приводить до єдиного висновку: *«And they are then worse off»*.

Г. Клінтон, яка піднімає дане питання практично під час усіх дебатів, неодноразово заявляє, що вона дуже переймається цією проблемою, бере її близько до серця: *«...let me start by saying that this is a passionate cause*

of my public service» [3], «*You know, health care reform and achieving universal health care is a passion of mine»* [5], що охорона здоров'я є пріоритетним питанням для Демократів: «*...it is so important that as Democrats we carry the banner of universal health care»* [3], «*So I think it's imperative that we stand as Democrats for universal health care»* [5]. Її точка зору відрізняється від поглядів Б. Обама, який вважає, що медичне страхування має бути обов'язковим для дітей, проте не для дорослих.

Г. Клінтон вважає, що відсутність мандата, коли всі громадяни повинні мати страховку, приведе в кінцевому результаті до збільшення кількості незастрахованих людей, а отже й вартості страхування: «*If you do not have a plan that starts out attempting to achieve universal health care, you will be nibbled to death, and we will be back here, with more and more people uninsured and rising costs»* [4]. Вона, як і Б. Обама, говорить про скорочення вартості медичного страхування з метою доступу до нього тих, хто раніше не міг собі його дозволити, що стане достатньою підставою для людей купувати страховку. Крім того, для неї питання медичного страхування не є винятково питанням співпереживання нещасним: «*...every one of us with insurance will pay the hidden tax of approximately \$900 a year to make up for the lack of insurance»* [4].

Для Б. Обама, як і для Г. Клінтон, питання реформування сфери охорони здоров'я є пріоритетним в передвиборчій кампанії. Попри те, що сенатор наголошує на схожості їх планів щодо покращення ситуації: «*About 95 percent of our plans are similar»* [3], між ними є й суттєва різниця, яка, на думку сенатора, полягає у тому, що Г. Клінтон прагне **змусити** кожного купувати медичну страховку, тоді як для нього головним залишається питання зменшення її вартості, адже тільки таким чином можна **заохотити** людей її придбати: «*My belief is that if we make it affordable, if we provide subsidies to those who can't afford it, they will buy it»* [3].

Отже, порівнюючи виступи обох сенаторів, можна зробити висновок, що кожен з них, незважаючи на приналежність до однієї партії, старається презентувати себе з якомога кращої сторони, применшуючи при цьому заслуги опонента, хоча Б. Обама робить це в дещо м'якшій манері, не протиставляючи себе так категорично Г. Клінтон (що вона робить по відношенню до нього). Усі приклади використання стратегій переконання під час дебатів також свідчать про ретельне їх планування та виважений підхід обох кандидатів до своїх передвиборчих кампаній.

Література:

1. Charteris-Black, J. (2005) *Politicians And Rhetoric: The Persuasive Power Of Metaphor*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire, New York: Palgrave Macmillan.
2. van Dijk, T. A. (2006) 'Politics, ideology, and discourse', in Brown, K. (ed), *The Encyclopedia of language and linguistics*. Vol. 9 Oxford ; New York: Pergamon Press, pp. 728–740.
3. Див. Інтернет сторінку: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=76339>
4. Див. Інтернет сторінку: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=76563>
5. Див. Інтернет сторінку: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=76688>